

VALSTYBĖS ĮMONĖ LIETUVOS AUTOMOBILIŲ KELIŲ DIREKCIJA

Susisiekimo ministerijai

Nr. (14.3)

Šiaulių rajono savivaldybei

I

Nr.

DĖL PRAŠYMO RENGTI NUTARIMO PROJEKTĄ

2020-12-01 buvo parengta valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-13, kurioje, „<...> siekiant užtikrinti optimalų kelių tinklo skirstymą pagal reikšmę ir siekiant vykdyti efektyvią kelių tinklo priežiūrą ir jį tvarkyti (1-asis pagrindinis audito rezultatas) <...>“, rekomenduojama:

1) įvertinti, ar racionalu savivaldybių centruose esančius kelius ar jų elementus priskirti valstybinės reikšmės keliams;

2) atlikus vertinimą, inicijuoti atitinkamų kelių ar jų elementų perdavimą savivaldybių arba valstybės nuosavybėn;

3) perduodant kelius ar jų elementus valstybės arba savivaldybių nuosavybėn, atsižvelgti į teisės aktų nuostatą, kad kelias ir jo elementai yra vientisas inžinerinis statinys.

Vadovaujantis Civilinio kodekso 4.253 str. 2 d., registruojami daiktai (tarp jų ir nekilnojamieji daiktai) ir daiktinės teisės į juos teisės aktų nustatyta tvarka turi būti registruojami viešuosiuose registruose. Vykdam valstybinės reikšmės kelių ir jų užimamų žemės sklypų kadastrinius matavimus, minimalūs kelių juostos plotai turi būti nustatomi vadovaujantis Kelių įstatymo 11 str. 1 d. nurodytais reikalavimais.

Kelių įstatymo 2 str. 4 punkte nurodyta, kad „kelias – inžinerinis statinys, skirtas transporto priemonių ir pėsčiųjų eismui. Kelio elementai yra šie: žemės sankasa, važiuojamoji dalis, kelkraščiai, skiriamoji juosta, kelio grioviai ir kitos vandens nuleidimo sistemos, sankryžos, autobusų sustojimo aikštelės, poilsio aikštelės, pėsčiųjų ir dviračių takai, kelio statiniai, techninės eismo reguliavimo priemonės, želdiniai, esantys kelio juostoje, kelio oro sąlygų stebėjimo ir transporto eismo apskaitos, apšvietimo ir kiti įrenginiai su šių elementų užimama žeme“. Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 str. 51 punkte nurodyta, jog **pėsčiųjų takas** – „kelio dalis arba takas pėstiesiems, pažymėtas tam skirtais kelio ženklais“.

Kelių direkcijos nuomone, tiek Saugaus eismo automobilių keliais įstatyme pateiktos pėsčiųjų tako, tiek Kelių įstatyme pateiktos kelio bei kelio juostos sąvokos, t. y. teisės normos, turi būti vertinamos sistemiškai. Priešingu atveju, formuojant kelią kaip nekilnojamojo turto objektą taip, kad šalia jo esantys pėsčiųjų akai nepatektų į jo ribas, būtų neleistinai susiaurinama kelio juosta ir pažeidžiamos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 str. 1 d., Kelių įstatymo 4 str. 2 d., 11 str. 1 d. ir Žemės įstatymo 6 str. 1 d. 1 p. nustatytos teisės normos.

Kelių direkcija patikėjimo teise valdo valstybinės reikšmės krašto kelią Nr. 150 Šiauliai–Pakruojis–Pasvalys (unikalus numeris - 4400-2433-4029) (toliau – kelias Nr. 150).

Atlikus kelio Nr. 150 kadastrinius matavimus inžinerinio statinio ribos buvo suformuotos taip, kad šalia jo važiuojamosios dalies esantys rašto priede nurodyti pėsčiųjų takai nepateko į Nekilnojamojo turto registre (toliau – NTR) 2013 m. įregistruoto kelio Nr. 150 ribas, t. y. NTR įregistruota buvo tik kelio Nr. 150 važiuojamoji dalis. Vėliau Savivaldybė pėsčiųjų takus, esančius šalia NTR įregistruotos kelio Nr. 150 važiuojamosios dalies, NTR įsiregistravo kaip savo nuosavybę.

Atsižvelgdama į valstybės kontrolės rekomendacijas, galiojantį reglamentavimą ir siekdama racionaliai tvarkyti Kelių direkcijai perduotą valdyti patikėjimo teise valstybės turtą – valstybinės reikšmės kelius, Kelių direkcija):

1. *Prašo:*

1.1. ***Susisiekimo ministeriją*** inicijuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančių pėsčiųjų takų perdavimo Kelių direkcijai valdyti patikėjimo teise (prieš tai juos perdavus valstybės nuosavybėn) (toliau – nutarimo projektas) rengimą;

1.2. ***Savivaldybę*** pateikti Susisiekimo ministerijai duomenis apie perduodamų pėsčiųjų takų aktualias likutines vertes;

2. ***Informuoja***, jog, atsižvelgiant į tai, kad perėmus pėsčiųjų takus kelio Nr. 150 ribos būtų suformuotos taip, kad pėsčiųjų takai patektų į jo ribas, perėmus pėsčiųjų takus valstybės nuosavybėn ir perdavus juos Kelių direkcijai valdyti patikėjimo teise, Kelių direkcijos turto vertės padidėjimas turėtų būti registruojamas turtą, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo dalyje.

Kelių direkcija savo nuomonę dėl prašymo inicijuoti nutarimo projekto rengimą papildomai grindžia šiais motyvais:

1) Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 str. 1 d. įtvirtinta, kad Lietuvos Respublikai išimtinė nuosavybės teise priklauso: žemės gelmės, taip pat valstybinės reikšmės vidaus vandenys, miškai, parkai, keliai, istorijos, archeologijos ir kultūros objektai. Nurodyti objektai nuosavybės teise gali priklausyti tik valstybei, išskyrus iš pačios Konstitucijos kylančias išimtis. Valstybė (jos institucijos, pareigūnai) negali priimti jokių sprendimų, kuriais remiantis minėti objektai iš valstybės nuosavybės pereitų kitų subjektų nuosavybėn;

2) Valstybinės reikšmės keliai išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybei. Juos turto patikėjimo teise valdo, naudoja ir jais disponuoja valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija (Kelių įstatymo 4 str. 2 d. (suvestinė redakcija 2020-09-01 - 2022-12-31));

3) Įstatymų ar Vyriausybės nustatyta tvarka valstybinės reikšmės keliams priskirta žemė priklauso valstybei išimtinė nuosavybės teise. Ją patikėjimo teise valdo, naudoja ir ja disponuoja Kelių direkcija (Kelių įstatymo 10 str. 2 d. (suvestinė redakcija 2020-09-01 - 2022-12-31));

4) Lietuvos valstybei išimtinė nuosavybės teise priklauso žemė, įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka priskirta valstybinės reikšmės keliams (Žemės įstatymo 6 str. 1 d. 1 p.);

5) Valstybinės reikšmės automobilių kelių sąrašas Susisiekimo ministerijos teikimu tvirtinamas Vyriausybės (Kelių įstatymo 6 str. 3 d.).

PRIDEDAMA:

1. Šiaulių rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančių nekilnojamųjų daiktų, esančių šalia valstybinės krašto kelio Nr. 150 Šiauliai–Pakruojis–Pasvalys, sąrašas, 1 lapas.

2. Schemos ir NTR centrinio duomenų banko išrašų nuorašai, 22 lapai.

3. Savivaldybės tarybos 2021-06-29 sprendimo Nr. T-199 nuorašas, 3 lapai.

Direktorius

Remigijus Lipkevičius